

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи
Національного університету
"Львівська політехніка"
проф. Іван ДЕМІДОВ
04 2024 р.

Висновок

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації**

**«Оптимізація компетенцій органів виконавчої влади та органів місцевого
самоврядування в умовах реформи децентралізації»**

здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії

**за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування
(галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування)**

Денегі Віталія Богдановича

міжкафедрального наукового семінару Навчально-наукового інституту адміністрування,
державного управління та професійного розвитку

1. Актуальність теми дисертації

Питання ефективного функціонування органів виконавчої влади та місцевого самоврядування завжди є одним із пріоритетів будь-якої демократичної країни. Україна не стала винятком і зараз є в центрі уваги міжнародної спільноти завдяки проведенню низки реформ у багатьох сферах життя. З моменту проголошення незалежності України представники національного наукового співтовариства наголошували на необхідності кардинальних змін у принципах функціонування державного апарату, оскільки централізована регіональна політична модель України фактично вичерпала свої можливості.

Тому цілком закономірно, що адміністративна реформа в Україні розпочалася з удосконалення діяльності та реструктуризації органів місцевої влади. У 2014 році разом із Концепцією реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади були прийняті Закон України «Про співробітництво територіальних громад», Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», а також внесені зміни до Бюджетного та Податкового кодексів України.

Реалізація реформ децентралізації є запорукою успішної реалізації структурних реформ у всіх сферах суспільного життя, оскільки впровадження відповідних адміністративних та інституційних реформ є вкрай важливим для імплементації Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом, запровадження ефективних та прозорих механізмів зміни компетенцій органів місцевої влади в умовах реформи децентралізації.

Надмірна концентрація влади і, як наслідок, політична корупція стали однією з причин глибокої політичної кризи в країні. Децентралізація зумовила розвиток нових механізмів взаємодії між регіонами, завдяки введенню нових одиниць адміністративно-територіального устрою – об'єднаної територіальної громади, що по-новому визначило координацію та підпорядкованість органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Реалізація та складність реалізації компетенції органів виконавчої влади та місцевого самоврядування пов'язана із започаткуванням процесу євроінтеграції та підписанням Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Позитивний світовий досвід показує, що успішна реалізація проектів розвитку територій, які впроваджують та здійснюють територіальні громади, сприяє ефективності розвитку економіки регіону та згуртованості країни.

Новим викликом для реалізації компетенцій органів державної влади та місцевого самоврядування стала збройна агресія російської федерації. Незважаючи на воєнний стан, місцеве самоврядування продовжує ефективно функціонувати. Органи місцевого самоврядування різних рівнів взаємодіють з військовими штабами та військовою адміністрацією, а в разі необхідності взаємно узгоджують свою компетенцію. На початку війни місцева влада взяла на себе додаткові обов'язки через приплив внутрішньо переміщених осіб, що підтвердило актуальність та своєчасність обраної теми наукового дослідження.

Окремим питанням щодо реформування зміни компетенцій органів місцевої влади, зокрема щодо сутності та ознак компетенції органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, організаційних, правових та фінансових засад реформування зміни компетенції органів державної влади та місцевого самоврядування, присвячено науковій праці вітчизняних науковців, серед яких Андрійко О.Ф., Бодак Н.В., Бориславська О.М., Бриль К.І., Бакальчук В.О., Вакуленко В.М., Гетьман А.Б., Дробот І.О., Ігнатенко О.С., Жилін Є. В., Забейворота Т.В., Карабін Т.О., Коваленко Г.О., Кіцак Т.М., Ковалів М. В., Коліушко І.Б., Корбутяк А.Г., Крупчан О.Д., Лебединська О.Ю., Лелеченко А.П., Лопатюк К. Ю., Любченко П. М., Мамонова В.В., Новик В.П., Паутова Т.О., Лялюк О.Ю., Сандул Я.М., Саханенко С.Є., Сахно В.О., Селіванов В. М., Сушинський О.І., Шаров Ю.П., Школик Хребтій І.В., Чикурлій С.О., Янюк Н.В. та ін.

У процесі наукового дослідження важливу увагу приділено також дослідженню наукових позицій щодо зміни компетенцій органів місцевої влади в умовах реформи децентралізації зарубіжних науковців, а саме: М.А. Böckenförde, А. R. Muriu, М. А. Hossain, Anderson, P. J., A. McLeod, Dusch M., Mayer M., Treede R.D., Fischer M.R., Berndt M.

Аналіз значної кількості наукових праць, присвячених проблематиці делегування компетенцій органів державної влади та місцевого самоврядування в умовах реформи децентралізації, дозволив зробити висновок про необхідність розвитку зазначених досліджень. Адже в умовах воєнного стану компетенція органів державної влади та органів місцевого самоврядування зазнає значних змін та потребує нових актуальних наукових досліджень з метою удосконалення механізму делегування компетенцій для ефективного подолання викликів, зумовлених формуванням нових видів публічних відносин в умовах воєнного стану.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри

Дослідження проведено в межах науково-дослідних робіт Національного університету «Львівська політехніка», зокрема «Державне стимулювання розвитку об'єднаних територіальних громад і підвищення рівня їх спроможності» (державний реєстраційний номер 0119U100783, 2019-2021 р.) та «Об'єднані територіальні громади: концепція відповідальності та спроможності» державний (реєстраційний номер 0119U100911 2019-2020 рік), у яких автор, як виконавець, проаналізував вплив реформи децентралізації на оптимізацію компетенцій органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Дисертація є одноосібно виконаною науковою працею. Наукові положення, результати, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації щодо концептуальних підходів і механізмів здійснення оптимізації компетенцій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в умовах реформи децентралізації, одержані автором особисто та викладені в опублікованих працях.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій

Достовірність результатів проведеного дослідження забезпечена методологічною обґрунтованістю його вихідних позицій, застосуванням комплексу різноманітних взаємодоповнюючих методів, адекватних предмету, меті та завданням дослідження, об'єктивним аналізом здобутих результатів, що характеризуються певною науковою новизною.

У процесі дослідження дисертантом опрацьовано широке коло літературних джерел. Завдяки цьому автор послідовно, системно та конструктивно проаналізував важливі теоретичні питання, що розкривають зміст теми дослідження, відзначив методологічне значення різних поглядів учених на процес оптимізації компетенцій органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади в процесі здійснення реформи децентралізації.

З огляду на це можна констатувати, що достовірність отриманих результатів і обґрунтованість сформульованих пропозицій визначається вірно обраним методологічним підходом до проведеного дослідження, всебічним використанням наукового й емпіричного матеріалу.

5. Ступінь основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

Наукова новизна отриманих результатів полягає в розв'язанні актуального для теорії публічного управління наукового завдання, а саме у розробці та обґрунтуванні теоретичних засад оптимізації компетенцій органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади в процесі здійснення реформи децентралізації. У результаті здійсненого наукового дослідження сформульовано та обґрунтовано низку теоретичних і практичних положень та висновків, зокрема:

вперше: на основі аналізу міжнародного досвіду розподілу компетенцій між органами місцевої влади, інституційних основ національної моделі та особливостей практичної реалізації реформи децентралізації обґрунтована необхідність оптимізації компетенцій органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування та доцільність прийняття відповідної Концепції, що ґрунтується на принципах децентралізації, субсидіарності, законності та ефективності, включає низку демократичних механізмів виконання владних повноважень (підвищення адміністративної відповідальності та врегулювання порядку проведення контрольних заходів, активне впровадження договірних методів перерозподілу окремих повноважень, переведення делегованих повноважень у форму прямих владних повноважень тощо), та забезпечує підтримку повноцінного середовища

життєдіяльності громадян, надання якісних адміністративних послуг і становлення інститутів безпосередньої демократії;

удосконалено:

– окремі положення про механізми розмежування компетенцій органів державної влади та місцевого самоврядування, перерозподілу їх повноважень, зокрема обов'язкове врахування фінансових та функціональних можливостей територіальних громад під час надання повноважень і розширення можливостей для органів місцевого самоврядування використовувати судові методи поділу влади (звернення до суду для вирішення фінансових справ) та інші методи;

– підходи до класифікації моделей розподілу компетенцій місцевого самоврядування, а саме: англосаксонської (Великобританія, Нова Зеландія, Австралія та деякі інші країни); французької, чи континентальної (Франція, Італія, Швеція та деякі інші країни); німецької (Німеччина, Австрія, Японія та деякі інші країни);

набули подальшого розвитку:

– положення про необхідність успішної реалізації процесу децентралізації з метою створення ефективної моделі управління в децентралізованій системі та забезпечення спроможності громад;

– застосування принципів здійснення місцевого самоврядування, зокрема визнання принципу верховенства права, визнання та гарантування місцевої автономії тощо;

– дотримання нормативно-правових та економічних основ демократичного розвитку - незалежність, ефективність, доступність і прозорість системи правосуддя, державно-приватне партнерство та розвиток підприємництва, рівний правовий захист усіх форм власності, надійний процес бюджетування та сувора фінансова дисципліна і забезпечення високих соціальних стандартів.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

Теоретичні та практичні результати дисертаційного дослідження висвітлено у 11 наукових публікаціях. Основні результати висвітлено в 6 статтях, із яких: 4 надруковано у виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України з присвоєнням категорії Б; 2 статті – в періодичних наукових виданнях інших держав. За результатами апробації опубліковано 5 тез доповідей у матеріалах наукових комунікативних заходів.

Наукові праці, в яких опубліковані основні результати дисертації

А. Статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України:

1. Денега В. Б. Нормативно-правове забезпечення оптимізації компетенцій органів місцевого самоврядування. *Науковий вісник Демократичне врядування*. – 2022.- Вип. 2 (30). - С. 98 – 108. URL: <https://doi.org/10.23939/dg2022.02.098>

2. Денега В. Б. Структура компетенцій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в умовах децентралізації, електронне наукове видання. *Публічне адміністрування та національна безпека*. – 2022. – Вип.7 (29). URL: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2022-7-8346>

3. Денега В. Б. Зміна компетенції органів місцевого самоврядування в умовах децентралізації. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. – 2023. – Вип. 1. - С. 178 – 183. URL: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2023.1.31>

4. Денега В. Б., Петровський П. М. Оптимізація компетенції органів місцевого самоврядування: ризики децентралізації. *Експерт: парадигми юридичних наук і*

державного управління. - 2023. - № 2 (26). – С. 18-24 URL: [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2023-2\(26\)-18-24](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2023-2(26)-18-24)

Б. Статті у періодичних наукових виданнях інших держав:

1. Deneha V., Chorny Y., Shevchuk O., Mentukh N. Competence of state authorities and local self-government bodies in the public-private partnerships area. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory*. – 2023. – Vol. 26, iss. 6. – P. 1-19. ISSN: 1544-0036 (CIIA) ISSN Online: 1544-0044 (CIIA) URL: <https://www.abacademies.org/articles/competence-of-state-authorities-and-local-selfgovernment-bodies-in-the-publicprivate-partnerships-area-16368.html>

2. Deneha V. Administratively-legal support of executive government bodies and local government bodies competencies. *Knowledge, Education, Law, Management*. – 2022. - № 8 (52). - P. 136 – 141. ISSN: 2353-8406 (Польща) URL: <https://doi.org/10.51647/kelm.2022.8.22>

В. Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Deneha V. “Optimization of local government bodies competencies in Ukraine”. «Науковий прогрес: інновації, досягнення і перспективи» I міжнародна науково-практична конференція ISBN 978-3-954753-04-8 (Мюнхен - Німеччина, 9-11 жовтня 2022 р.) [за заг. ред. д.ф.н., доцента Комарицького] -, сс. 430-436

2. Денега В.Б. Проблема визначення компетенцій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в умовах реформи децентралізації». «VI Таврійські історичні наукові читання. Міжнародна науково-практична конференція ISBN 978-966-397-269-5(Київ, 14-15 жовтня 2022 р.), сс.59-62, URL: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-269-5-15>

3. Денега В.Б. Компетенція органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану. Право в умовах воєнного стану: проблеми та перспективи: П88 матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Тернопіль, 12 травня 2023 року. Ірпінь: Державний податковий університет, 2023. С. 47 – 51

4. Денега В.Б. Компетенція органів публічного управління: виклики воєнного стану. Євроінтеграційні вектори реформ у сфері публічного адміністрування: збірник наукових статей, тез доповідей та повідомлень за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (17 травня 2023 року, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків). Харків: Друкарня Мадрид, 2023. 680 с. С.227 – 233

5. Денега В.Б. Удосконалення інституційного розподілу компетенцій органів публічної влади. Розвиток публічного управління в контексті європейської інтеграції України: матер. наук.-практ. конф. (28 квітня 2023 р., м. Львів) – Львів: НУ «Львівська політехніка», 2023. – 222 с.

Основні положення та отримані наукові результати дисертаційної роботи висвітлені повно та в достатній кількості публікацій, з дотриманням вимог пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозиумах, семінарах тощо

Основні положення та висновки дисертаційного дослідження були оприлюднені під час виступів на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема: І міжнародна науково-практична конференція (Мюнхен - Німеччина, 9-11 жовтня 2022 р.); Міжнародна науково-практична конференція ISBN 978-966-397-269-5 (Київ, 14-15 жовтня 2022 р.). Міжнародна науково-практична конференція (17 травня 2023 року, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Всеукраїнська науково-практична конференція, м. Тернопіль та м. Ірпінь: Державний податковий університет 12 травня 2023 року.

8. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати

Дисертація має теоретико-практичний характер, а сформульовані та обґрунтовані в ній положення, узагальнення та висновки становлять науковий інтерес і можуть бути використані для:

– *правореалізаційної діяльності* – з метою формування цілісної моделі багаторівневого управління, забезпечення єдності державної влади, самостійності та компетенції територіальних громад, збалансованості соціального та економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць, а також для удосконалення державної регіональної політики; окремі пропозиції враховані у діяльності Яворівської міської ради;

– *науково-дослідної сфери* – основні положення дисертації є основою для розробки ефективних механізмів удосконалення шляхів оптимізації компетенцій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в умовах реформи децентралізації;

– *освітнього процесу* – у закладах вищої освіти під час підготовки монографій, підручників, методичних рекомендацій, навчальних посібників з дисциплін «Державне управління та адміністрування», «Муніципальне управління» та «Право в публічному управлінні».

9. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі народного господарства, де вони можуть бути застосовані полягає в тому, що окремі положення, висновки, результати дисертаційного дослідження можуть бути спрямовані на подальшу оптимізацію механізмів розмежування компетенції органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на основі аналізу міжнародного досвіду делегування повноважень; встановлення специфіки делегованих повноважень, визначення їх ролі та місця у структурі компетенції зазначених органів у загальній системі повноважень органів місцевого самоврядування можуть бути використані в співпраці між Яворівською районною державною адміністрацією та Яворівською міською радою Львівської області.

Наукові положення дисертації можуть бути використані у розробці практичних рекомендацій щодо визначення напрямів, механізмів та термінів формування ефективної організації місцевого самоврядування.

Крім того, наукові положення дисертації можуть бути використані у науково-дослідницьких роботах, що виконуються у сфері діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в умовах децентралізації предметом відання яких виступає вивчення компетенцій органів місцевої влади та делегування повноважень.

Результати дисертаційного дослідження впроваджено у роботі Яворівської районної державної адміністрації Львівської області (довідка про впровадження № 487/3 від 24.04.2024 р.); Рава-Руської міської ради Львівського району Львівської області; в навчальному процесі Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (довідка про впровадження № 19/09-06 від 16.02.2021 р.)

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертаційна робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків до розділів та загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Обсяг основного тексту дисертації 8,8 авторських аркуші.

Дисертація за структурою, мовою та стилем викладання оформлена відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України. Зміст наукових праць доповнює основні положення дисертації.

У ході обговорення дисертації до неї не було висунуто жодних зауважень щодо самої суті роботи.

11. З урахуванням зазначеного, на міжкафедральному науковому семінарі Навчально-наукового інституту адміністрування, державного управління та професійного розвитку ухвалили:

11.1. Дисертація Денегі Віталія Богдановича «Оптимізація компетенцій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в умовах реформи децентралізації» є завершеною науковою працею, у якій розв'язано конкретне наукове завдання щодо обґрунтування концептуальних підходів і механізмів здійснення оптимізації компетенцій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в умовах реформи децентралізації, що має важливе значення для галузі знань *28 Публічне управління та адміністрування*.

11.2. Основні наукові положення, методичні розробки, висновки та практичні рекомендації, викладені у дисертаційній роботі, логічні, послідовні, аргументовані, достовірні, достатньо обґрунтовані. Дисертація характеризується єдністю змісту.

11.3. У 11 наукових публікаціях повністю відображені основні результати дисертації, з них 4 статті у наукових фахових виданнях України та 2 статті у наукових періодичних виданнях інших держав; 5 тез доповідей у збірниках матеріалів наукових конференцій.

11.4. Дисертація відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

11.5. Дисертація є результатом самостійних досліджень, не містить елементів фальсифікації, компіляції, плагіату та запозичень, що констатує відсутність порушення

академічної доброчесності. Використання текстів інших авторів мають належні посилання на відповідні джерела.

11.6. З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей Денеги Віталія Богдановича дисертація «Оптимізація компетенцій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в умовах реформи децентралізації» рекомендується для подання до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді.

За затвердження висновку проголосували:

за	-	20 (двадцять осіб)
проти	-	(немає)
утримались	-	(немає)

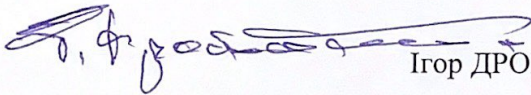
Головуючий на
міжкафедральному науковому
семінарі, д. е. н., професор,
професор кафедри регіонального та
місцевого розвитку ІАДУ

Євген МАТВІШИН

Рецензенти:

д. держ. упр., професор,
професор кафедри публічного
врядування ІАДУ

Ігор ДРОБОТ

к. н. держ. упр., доцент,
заступник директора з науково-
педагогічної роботи ІАДУ

Тарас КИЦАК

Відповідальний
в ІАДУ за атестацію PhD,
доктор філософії,
доцент кафедри адміністративного та
фінансового менеджменту

Юрій ДЗЮРАХ

"25" квітня 2024 р.
